

Sote-tiedonhallinnan kehittämispolut ja Kanta- palvelujen tiekartta

Jaakko Penttinen
Erityisasiantuntija

23.11.2020

Sisältö

- Taustaa - kyselyn perustiedot
- Sote-tiedonhallinnan kehittämisspolut
- Kanta-palvelujen tiekartta
- Yhteenveto

Taustaa - Kyselyn perustiedot

- Sosiaali- ja terveysministeriö halusi selvittää kyselyllä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittämistä pitäisi painottaa lähivuosina
- Kysely koostui kolmesta osa-alueesta:
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittämisspolut vuosille 2021-2025
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon etäpalveluiden tilanne ja kehittämistavoitteet
  - Kanta-palveluiden tiekartta lähivuosien toteutuksen tueksi
- Kyselyssä oli väitteitä, valintatehtäviä ja avoimia kysymyksiä
- Vastaajia yhteensä n. 90 kpl, joista suurin osa kunnallisia sote-toimijoita

Sote-tiedonhallinnan kehittämispolut

- Asiointi ja omahoito

Asiainninnin ja omahoidon palvelujen toteutus

- Asukkaille suunnatut sähköiset palvelut tulisi toteuttaa ensisijaisesti:

	n	Prosentti
Palvelunjärjestäjien omille verkkosivuille (esim. tuleva SOTE-maakunta toteuttajana)	15	16,13%
Omakantaa laajentaen (THL ja Kela toteuttajina)	33	35,48%
Omaoloa laajentaen (THL ja SoteDigi Oy toteuttajana)	7	7,53%
Suomi.fi -portaaliin (DVV teknisen ratkaisun toteuttajana)	1	1,08%
Palveluiden pitää antaa syntyä markkinalähtöisesti, mutta yhteentoimivuuteen ohjaten. Asiakkaiden palveluiden kehittymistä ei tule jäykistää liikaa.	6	6,45%
Palveluita voidaan tarjota useilla eri verkkosivuilla tai alustoilla, kunhan niiden välinen roolitus on selvää ja palvelut ovat yhteentoimivia.	25	26,88%
Jollakin muulla mallilla, tarkenna tarvittaessa:	6	6,45%

Sosiaalihuollon sähköinen asiointi ja asiakaspalaute

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Sosiaalihuoltoon liittyvä sähköinen asiointi (esim. hakemusten ja ilmoitusten jättäminen) tulisi toteuttaa asiakkaille kansallisesti keskitetysti Omakantaan.	2,17%	11,96%	3,26%	30,44%	52,17%
Jatkossa asiakaspalaute tulisi kerätä yhtenäisellä tavalla ja kaikille julkisille palveluiden järjestäjille yhteisellä tietojärjestelmällä.	5,43%	16,3%	1,09%	32,61%	44,57%

Sote-tiedonhallinnan kehittämispolut

- Ensisijainen käyttö

Ensisijaisen käytön kehittämiskohteiden priorisointi

- Kanta-palveluihin tallennetaan kattavasti tietoja terveydenhuollon palveluista ja jatkossa myös sosiaalihuollon tietojen osalta laajentuen, mutta mm. toisissa sote-organisaatioissa syntyneitä tietoja käytetään eri tavoin hoidossa tai palveluissa
- Palveluiden laadun ja potilasturvallisuudenparantamiseksi sekä mm. asiakkaan ajantasaisen kokonaiskuvan saamiseksi kansallisiin tietojärjestelmäpalveluihin tulee kehittää erityisesti:
- (Aseta alla kuvatut toiminnallisuudet tärkeysjärjestykseen siten, että tärkein saa arvon 1)

	1	2	3	4	5	6
Asiakas- ja potilastietojärjestelmien Kanta-tietojen haku- ja käsittelyominaisuuksia	29,67%	21,98%	23,08%	16,48%	7,69%	1,1%
Kanta-tietojen käyttöoikeuksia perustuen lainsäädäntöuudistukseen	12,09%	10,99%	18,68%	25,27%	31,87%	1,1%
Kanta-palveluihin kehitettäviä uusia keskitettyjä käyttöliittymiä ammattihenkilöille esim. verkkosovelluksina	5,49%	14,29%	14,29%	31,87%	27,47%	6,59%
Potilas- ja asiakastiedosta koostetun tilannekuvan käyttöönottoa ja käyttöä	31,87%	21,98%	21,98%	13,18%	8,79%	2,2%
Potilaan ajantasaisen kokonaislääkityslistan kehittämistä ja käyttöönottoa	17,58%	28,57%	18,68%	12,09%	21,98%	1,1%
Muuta keskeistä toiminnallisuutta, tarkenna alla olevaan tekstikenttään.	3,29%	2,2%	3,3%	1,1%	2,2%	87,91%

Ensisijaisen käytön tiedonvaihto

- Tiedonhallintalain mukaan viranomaisten välinen säännöllinen ja vakiosisältöinen tietojen luovuttaminen tulee tulevaisuudessa toteuttaa teknisten rajapintojen avulla.
- Tulisiko asiakas- ja potilastietoa koskeva tiedonvaihto sote-sektorin ulkopuolisille toimijoille (esim. varhaiskasvatus, opetus, Kela, eläkelaitokset, työttömyyskassat, työvoimaviranomaiset) toteuttaa ensisijaisesti.

	n	Prosentti
Jokaisen palvelunjärjestäjän omin ratkaisuin	10	10,75%
Kanta-palveluiden kysely- ja välityspalvelua laajentamalla	83	89,25%

Sote-tiedonhallinnan kehittämispolut

- Tiedolla johtaminen ja valtakunnallinen seuranta

Tiedolla johtamisen ja valtakunnallinen seurannan ICT-ratkaisut

- Tietojohdamisen ICT-ratkaisujen kehittäminen tulee edellyttämään merkittäviä investointeja tulevina vuosina. Nämä hankkeet tulisi toteuttaa:

	n	Prosentti
SOTE-maakunnittain?	21	22,58%
Useiden alueiden yhteistyönä (esim. YTA-alue, inHouse-yhtiöiden kautta)?	13	13,98%
Valtakunnallisesti (esim. SoteDigi Oy:n vetäminä)?	47	50,54%
Muulla tavalla? Tarkenna ehdotustasi:	12	12,9%

Tiedolla johtamisen ja valtakunnallinen seurannan kehittäminen

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Tiedolla johtamisen tiedot saadaan kehittämistyön avulla tulevaisuudessa poimittua Kanta-palveluihin tallennetuista tiedoista, ja erillisistä tiedonkeruista voidaan luopua.	8,7%	13,04%	9,78%	33,7%	34,78%
Kelaa koskevaa lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että osana Kanta-palveluita Kela voi tarjota tietojohdamista tukevia teknisiä ratkaisuja (esim. tietoallas, tietovarastointi) julkisten palvelunjärjestäjien käyttöön.	4,35%	3,26%	10,87%	39,13%	42,39%

Kanta-palvelujen tiekartta

Kanta-palvelujen tiekartta 2020-2024

- Käyttöönottovalmius Kanta-palveluissa eri vuosina

LUONNOS

2020	2021	2022	2023	2024
Terveydenhuolto <ul style="list-style-type: none"> Alaikäisen puolesta asiointi Keskeisten terveystietojen koosteet Luovutusilmoitus, v 2.0 Suun terveydenhuolto v 2.0 Rajat ylittävä resepti Kuva-aineistot: radiologia Ensihoitokertomus 	<ul style="list-style-type: none"> Ostopalveluvaltuutus v 2.0 Merkinnäntekijämuutokset Ajanvarausasiakirja Asiakastietolain vaatimat muutokset informointiin, kieltoihin ja suostumukseen, kansallinen käyttöliittymä Sairaala-apteekkien sähköinen resepti EKG, Näkyvän valon kuvat ja suun terveydenhuollon kuva-aineistot 	<ul style="list-style-type: none"> Resepti: rakenteinen annostus Toisen puolesta asiointi rajat ylittävässä reseptissä 	<ul style="list-style-type: none"> Patient summary (EU-tasoinen Potilastiedon yhteenveto) Luovuttaminen TH -> SH Sote-uudistuksen edellyttämät muutokset mm. maakuntarekisteri Hyvinvointitietojen hyödyntäminen terveydenhuollossa Potilastietojen tietojen luovutus hyvinvointisovelluksille 	<ul style="list-style-type: none"> Lääkkeen jatkumo (lääkityslistan vaihe 2) Verkkoapteekit Apteekkisopimus Reseptittömät lääkemääräykset, itsehoitolääkkeet
Sosiaalihuolto <ul style="list-style-type: none"> II-vaiheen perustoiminnallisuudet Rekisterinkäyttöoikeus Puolesta-asiointin mahdollistavat kirjaukset 		<ul style="list-style-type: none"> Informointi Kanta-palveluista Sosiaalihuollon tietoihin kohdistuvan kiellon tallentaminen Luovuttaminen SH -> SH Asiakkaan allekirjoitus Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: työikäisten, iäkkäiden ja lapsiperheiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Luovuttaminen SH-> TH Sote-uudistuksen edellyttämät muutokset mm. Maakuntarekisteri Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: lastensuojelu 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointitietojen hyödyntäminen sosiaalihuollossa Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: vammaispalvelut
Omakanta ja Omatietovaranto <ul style="list-style-type: none"> Omakanta <ul style="list-style-type: none"> TH Alaikäisen puolesta asiointi TH Täysi-ikäisen puolesta-asiointi valtakirjalla Keskeisten terveystietojen koosteet Omatietovaranto <ul style="list-style-type: none"> Uudet tietosisällöt hyvinvointisovellusten tarpeista 	<ul style="list-style-type: none"> Omakanta Asiakastietolain vaatimat muutokset informointiin, kieltoihin ja suostumukseen SH asiakastietojen katselu SH puolesta-asiointi Puolesta-asiointi, huollonjakosopimus TH Ostopalveluvaltuutus v 2.0 TH Ajanvarausasiakirja 	<ul style="list-style-type: none"> Omakanta-mobiilisovellus 	<ul style="list-style-type: none"> Omatietovaranto: <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointitietojen luovutus ammattilaiselle Patient summary (EU-tasoinen Potilastiedon yhteenveto) 	<ul style="list-style-type: none"> Omatietovaranto <ul style="list-style-type: none"> Itsehoitolääkkeet

Punainen = Riippuvainen asiakastietolaista
 Sininen = Riippuvainen sote-laeista
 Vihreä = Riippuvainen lääkehoidon Tiedonhallinnan säädöksistä

Kanta-palvelujen tiekartta, aikataulu avoin

LUONNOS

Terveydenhuolto

- Uudet rakenteiset tietosisällöt palvelutarpeen arviointiin
- Palvelutapahtuman uusi versio
- **Kysely- ja välityspalvelu: uuden välityspalvelun rakentaminen. Todistusten ja lausuntojen välittäminen eri toimijoille vaiheistaen & uusia välitettäviä tietosisältöjä**
- Uudet tietosisällöt: Suun th oikomishoito ja omahoito
- Seulonnan kuva-aineistot

- Muut mahdolliset kuva-aineistot (esim. Kliininen neurofysiologia, patologia, säteilyrasitustiedon keruu)
- Lähete-hoitopalaute-toiminnallisuuden jatkokehitys
- Suunnitelmien (mm. terveys- ja hoitosuunnitelma, omahoitosuunnitelma) jatkokehitys
- ICD11 –luokituksen käyttöönoto
- Uudet rakenteiset tietosisällöt esim.:
  - Työterveyshuolto
  - Raskaudenajan terveydenhuolto ja äitiyshuolto
  - Lasten neuvola ja kouluth
  - Psykiatria, mielenterveys, päihdetyö
  - Psykologityö
  - Opiskeluterveydenhuolto
  - Hoitokertomus
  - Verensiirtotiedot, plasmakorvikkeet

Sosiaalihuolto

- Ajanvarausasiakirja
- **Sosiaalihuollon toimintayksikössä syntyvät potilastiedot**
- **SH asiakastiedot hyvinvointisovelluksille**
- **Kysely- ja välityspalvelu: asiakirjojen välittäminen eri toimijoille**

- Asiakasasiakirjojen rakenteinen tallentaminen
  - Päihdehuollon palvelujen asiakasasiakirjojen rakenteinen tallentaminen ja käsittely
  - Perheoikeudellisten palvelujen asiakasasiakirjojen rakenteinen tallentaminen ja käsittely
- Lausuntopyyntölausunto-toiminnallisuus

Omakanta ja Omatietovaranto

Omatietovaranto

- Puolesta-asiointi ja alaikäisen oma käyttö
- Suun th ja Omahoito
- Hyvinvointitietojen uudet tietosisällöt
- **Hyvinvointitietojen tutkimuskäyttö**
- **Hyvinvointitietojen luovuttaminen 3.osapuolille mm. personal trainer**
- **Omahoitosuunnitelma**

Omakanta

- Puolesta-asiointi, edunvalvojan asiointi Omakannassa
- Kansalaisen omien hyvinvointitietojen tallennus Omakannan kautta Omatietovarantoon
- Rokotus ja allergiatiedot Omakantaan
- Muiden sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteisten tietojen näyttäminen ja käsittely
- Todistusten välittäminen
- Suun th tiedot

Punainen = Lainsäädäntöriippuvuus

Kanta-palvelujen tiekartta kiinnittämättömät

LUONNOS

Yhteiset koko Kanta-tasolla

- Toimintakykytiedot
- Kanta käyttöönottojen ja tuotannon tilannekuva
- Käyttölokiteitojen tallennus Kanta-palveluihin
- Hetu-uudistuksen johdosta tehtävät muutokset
- Kansalaisten ICE-tietojen tallennus Kanta-palveluihin ja tiedon ylläpito sote-ammattilaisten toimesta
- Kansalaisten herätekanava-tiedon tallennus Kanta-palveluihin tahdonilmaisupalveluun
- Genomi ja biopankkitiedot tahdonilmaisuihin

Punainen = Lainsäädäntöriippuvuus

Kanta-palveluiden tiekartta

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Tiekartalla esitettyjen kehittämiskohteiden kehittämisjärjestys vastaa organisaatiomme kehittämissuunnitelmia. Perustelut:	1,09%	9,78%	38,04%	40,22%	10,87%
Tiekartalla esitettyjen kehittämiskohteiden aikataulut on sopiva. Perustelut:	3,26%	14,13%	42,39%	32,61%	7,61%
Tiekartalla on sopiva määrä kehittämiskohteita	1,12%	6,74%	44,95%	38,2%	8,99%

Kanta-palvelujen terveydenhuollon kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Uudet rakenteiset tietosisällöt palvelutarpeen arviointiin	22	43,14%
Palvelutapahtuman uusi versio	9	17,65%
Kysely- ja välityspalvelun laajentaminen uusiin tietosisältöihin ja vastaanottajiin	11	21,57%
Uudet tietosisällöt suun terveydenhuollossa oikomishoitoon ja omahoitoon	4	7,84%
Seulontatutkimusten kuva-aineistot	6	11,76%
Muut uudet kuva-aineistot (esim. kliininen neurofysiologia, patologia, säteilyrasitustiedon keruu)	5	9,8%
Lähetehoitopalaute –toiminnallisuuden jatkokehitys	27	52,94%
Suunnitelmien (mm. terveys- ja hoitosuunnitelma, omahoitosuunnitelma) jatkokehitys	31	60,78%
ICD11-luokituksen käyttöönotto	12	23,53%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: työterveyshuolto	2	3,92%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: raskaudenajan terveydenhuolto ja äitiyshuolto	12	23,53%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto	10	19,61%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: psykiatria, mielenterveystyö ja päihdetyö	11	21,57%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: psykologityö	6	11,76%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: opiskeluterveydenhuolto	9	17,65%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: verensiirtotiedot, plasmakorvikkeet	6	11,76%

Kanta-palvelujen sosiaalihuollon kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Ajanvarausasiakirja	24	38,1%
Sosiaalihuollon toimintayksikössä syntyvät potilastiedot	41	65,08%
Sosiaalihuollon asiakastiedot hyvinvointisovelluksille	12	19,05%
Asiakirjojen välittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille	24	38,1%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: päihdehuollon palvelut	17	26,98%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: perheoikeudelliset palvelut	17	26,98%
Lausuntopyyntölausunto-toiminnallisuus	21	33,33%

Kanta-palvelujen Omakannan kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Edunvalvojan puolesta asiointi	42	60,87%
Kansalaisen omien hyvinvointitietojen tallennus Omakannan kautta Omatietovarantoon	29	42,03%
Rokotus ja allergiatiedot Omakantaan	50	72,46%
Suun terveydenhuollon tiedot Omakantaan	23	33,33%
Muita sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteisia tietoja Omakantaan	21	30,43%
Todistusten välittäminen	37	53,62%

Kanta-palvelujen Omatietovaranto kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Puolesta asiointi ja alaikäisen oma käyttö	33	63,46%
Suun terveydenhuollon ja omahoito	11	21,15%
Omahoitosuunnitelma	34	65,38%
Hyvinvointitietojen muut uudet tietosisällöt	17	32,69%
Hyvinvointitietojen tutkimuskäyttö	13	25%
Hyvinvointitietojen luovuttaminen 3. osapuolille	9	17,31%

Kanta-palvelujen yhteisten kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Toimintakykytiedot	36	66,67%
Kanta-käyttöönottojen ja tuotannon tilannekuva	12	22,22%
Käyttökäytötkäyttöjen tallentaminen Kanta-palveluihin	25	46,3%
Kansalaisen ICE-tietojen tallennus Kanta-palveluihin ja tiedon ylläpito sote-ammattilaisten toimesta	20	37,04%
Kansalaisen heräte-kanava-tiedon tallennus Kanta-palveluihin	11	20,37%

Yhteenveto

- Sote-tiedonhallinnan kehittämispolkuja koskevissa vastauksissa tuli selkeästi ilmi tarve entistä vahvemmalle kansalliselle ohjaukselle ja kansallisille tietojärjestelmäratkaisuille
  - **Asioinnin ja omahoidon** kohdalla korostui tarve Omakannan laajentamiselle (ml. sosiaalihuollon sähköinen asiointi) ja yhteiselle kansalliselle palvelualustalle sekä asiakaspalautteen osalta kansallisille sisällöille ja osittain myös kansalliselle tietojärjestelmäratkaisulle
  - **Ensisijaisen käytön** kohdalla tuli esille tarve priorisoida asiakkaan tilannekuvan kehittämistä ja Kanta-tietojen parempaa hyödyntämistä tukevia ratkaisuja asiakas- ja potilastietojärjestelmissä sekä tarve laajentaa Kanta-palvelujen kysely- ja välityspalvelua
  - **Tiedolla johtamisen ja valtakunnallisen seurannan** osalta korostui tarve kansalliselle, mutta myös maakunnalliselle ICT-kehittämiselle sekä tarve hyödyntää Kanta-tietoja nykyistä laajemmin ja paremmin Kelan tarjoamien ratkaisujen avulla
- Kanta-palvelujen tiekarttaa koskevassa palautteessa puolestaan tuli esille kehittämiskohteiden määrän, kehittämisjärjestyksen ja aikataulun kommentoinnin haasteellisuus sekä toive aikaistaa eräitä aikataulullisesti kiinnittämättömiä kohteita

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos

